

ACC. N.R M. 16589:1-44.

Landskap: Skåne Upptecknare: Anders Gustavsson
Härad: Lomma Berättare: Sture Jönsson, Lomma
Socken: Lomma Berättarens yrke: riktmästare
Uppteckningsår: 1966 Född år 1906 i Lomma

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Stadstraditioner. s. 1-44.

LUF 126

Skriv endast på denna sida.

Ifyller av uppgiftslämnaren

Berättarens namn: Sture Jönsson
 " födelseår: 1906
 " födelseort: Lund
 " yrke: Kapellverkstadsarbetare

Makes/makas namn: Helga
 " födelseår: 1909
 " uppväxtort: Lund
 " yrke: Hemmafru

Faders namn:	<u>Karl Jönsson</u>	<u>Wils Lundkvist (Min far)</u>
" födelseår:		?
" uppväxtort:		?
" yrke i staden:	<u>Slaktkare</u>	<u>Anställd i mors slaktern</u>
" yrke före ev. inflyttning till staden:		

Moders namn:	<u>Clara</u>
" födelseår:	<u>1873 d. 1959</u>
" uppväxtort:	<u>Lund</u>
" yrke i staden:	<u>Slaktkvinna som också omhöll mig när jag föddes.</u>
" yrke före ev. inflyttning till staden:	<u>Fedan arbetade hon på partikförfabrikeringen efter att först ha varit tvärrsköt och näderörka</u>

Farföräldrars yrke:	?
Morföräldrars yrke:	<u>? Mornor blev änka tidigt</u>
Antal syskon:	<u>2 i första och 2 i andra gifte</u>
	<u>Syster Elsa f. 1899</u>
	<u>Broder Paul f. 1903</u>
	<u>Broder John f. 1896</u>

Bostad

Mor hade sitt slaktersi på St. Tomegatan 3 och man bod och sålde på "Oxhorget" (skorhoret). Mormor hade hatt hökery i på L. Twänggatan 11. När slakteriet gjort omkull flyttade familjen ut till Gammelmarken vid lid. För och mot skildes, när jag var ett par år gammal. Jag har trappat ner från baksidan en gång, särmligen på ett köfli, när jag var 5-6 år. Den första bostaden minns var nu posthuset på Grönbroddsgatan. Det var en vinnings långa med flera familjer i. Vi hade 1 rum och kök. Jag minns att det gick en trappa från köket ner till rummet, som jag lägger. Vi bodde där ungefär. Sedan bodde vi lika länge här på Trollebergsvägen i ett rum och kök. Det var ett vinningshus med 3 hyresgäster. Mellan omkr 1910 och 1916 bodde familjen på St. Fiskargatan 8 och senare mellan ca 1916-26

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

i L. Tvärgatan 11. Därefter flyttade vi till Tjärnvägen 18 och bodde i "Järnvägshusen" eller "Stationens Karlahusen". Det var "værs" stora hus med ca 50 lägenheter till sammanst. järnvägsföreningens ämne- och pappilkassa ägda husen. Mitte åkra bror arbetade vid järnvägen vid den tiden. Där dör fick vi flytta in därut. Befläckningar, bestod av ett storrum ($25 m^2$) och ett stort kök ($25 m^2$) samt en brygga ($8 m^2$). Där sammade jag till s mitt giftermål 1935. Det var hela tiden i ungdomens mor och barnens som bodde till sammans drack till flaskningarna var, att man skulle få bättre förtjänshet, utan att hyrorna steg för mycket. På St. Fiskarg 8 bodde vi första året uppe på ett vindruvrum utan kök och utan vatten. På vinden sattade man sig och hade mat och kläder mbr af och lagade mat i rummet.

Orsaken till att vi flyttade dit var, att det skulle bli billigare. Mor var mycket gaffydig, ty hon hade ju skills och var nu färgam att försöka barnen. I vindrummet elddade man i en järnspis med kol och ved. Belysningen var fologenlampa som stod på bordet. Under sommaren elddade vi i fologenkör. I f. Tvergatan 11 bodde 7 familjer. Vi hade två rum och kök på andra vaningen. Det var ett litet hörnrum. Känner jag till till. Morzor hade hatt hörnet i huseftan gång. I S. Fiskargatan bodde 7 familjer. En ensam person bodde i vindrummet eftersom lägenheterna i S. Fiskargatan bestod av 2 rum och kök utan en lägenhet på första vaningen. Där bodde en ankelur "mor" Eriksson med en son. De hade ett litet rum och ett större sambut eftersom kök,

Huset var byggt omkr 1880 av byggmästare Larsson. Han ägde bland detta, m.fl. flera före-
fartigheter vid Clemensborg och L. Fiskar-
gatan. Han levde en liten medan jag beredde
på St. Fiskargatan. Sedan överlämnas förfat-
tigheten av hushålls rådgivare Pålsson. Omkring
meder skedde mycket på Fiskargatan. Reparationerna
inomhus fick man bekosta själv, t.ex tapet-
släng. Vi anlitas till detta en fru Persons
son i huset, vilken var målare. Hyran på
Fiskarg var omkr 15-20 kr i manaden och
broligan 10 kr på vindssummel ~~Förargatan~~
Lägenheten på Förargatan kostade mycket
än omkr 270 kr per år, trots att den var mycket
bättre än bostaden i St. Fiskargatan. På För-
argatan var hyrorna 300 kr om året. Det var
moders lägenhet jämförd med de föregående.
På St. Fiskargatan hade vi föga kölfatt med

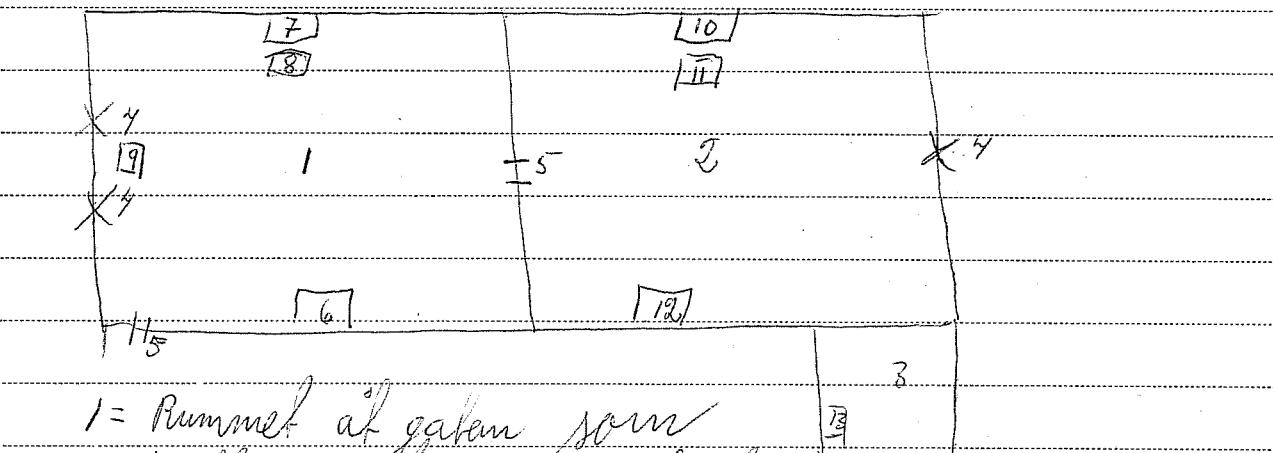
hyresänden, by han bodde inte där. Förhållandet till hyresvätten på Tvärgatan var mycket godt. Det var skräddarmästare Svedin, vilken själv bodde i huset. Där i Tvärgatan var alla i huset som en familj. Vi hade en gardsplan med bänkar till vintertid och ett paronträde. Alla familjerna samlades där under sommarmånad och man diskuterade dagens händelser. Både man och kvinnor deltog. Alla familjerna samlades i dag, också den yngre paronträdet, för att dela paronen. Man hade med sig läckor, fiskar osv. som man hollylsbragöle i handen, för att paronen skulle falla mycket, när den person som kläffrat upp i krädet, skyddade sin paronyl. Efteråt delades paronen uta mellan alla familjerna. På Stora Kvarnsgatan samlades "Mak" Erikssons bekantskapskrets omkring plane

In gång i veckan om sommaren. Hon hadde en
liten Gårdsplass på ca 10 m² nedsat sin lagbar
helt där höll de besökande till tårta.
Nysten kvartettsangare framställer kören dit
De kördes där. Ibland gav kören också
musik, t.ex. trevadigt dragospel. En ung
kvinnl. i en famili, hyste spelade fiol.
Följ kom dit spanskapt "Mor" svaralltid
full reds och svill röka kaffe. De besö-
kande hade alltid med sig något sitt "mor"
var sällig. Hon hinnade sig midaft sopan
gater. Hon gav mig 2 örl, om jag höll
Spannen föl henne, när hon sopade. Hela
var famili deltag alltid i denna sammväns
Man drack kaffe och åt kakor. "Mor" passade
mig om kvällarna, när min mor gick
bort på kvällsskränning. På första vanningen
vadde också en jordskarl Lofquist, vars far

ACC. N.R M. 16589:7.

ver handskysyrmerka. Husets folk dansade i
den lägenheten vid jul. Bäder i Fiskargalan o L.
Tvångalan var det slemhus med puls och lakpannor
på kaket. Källare förekom inte i något deras hus.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

1 = Rummet åt gatan som
kallades grärrummet både på Fiskarg och
Tvångalägenheterna liksom likadant på Bräggel
Gårdarna.

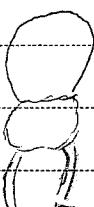
2 = Vardagsrum. Där åt vi alltid koket var
3 = kök ca 3m², Fiskargalan,
4 = förrör

5 = dörr. Gästerna logs in i "Stora ingången" från galen. I vardagslag gick vi ~~in~~ från gårdsidan in i köket och till vardagsrummet. I fyrångafan mellan dörren, "Från fyrångatan gick direkt in i rummet.

6 = chippone. Den var hemmogjord av far av hushållsmästare Lundberg, när mor gafte sig första gången.

7 = soffa. Den var platsch kladd.

8 = Björkbord, jämte 4 eller 6 björkskolar, köpta ~~utan~~ i samband med mors första giftermål, då det var så god ekonomi. Dessa salongsskolar ansågs särskilt fina. De var klädda med fint tyg. Ben var i rokokostil och rundade ryggstöd. Vi hade ingångsstol, men mor fick en då hon fyllde 50 år av barnen.

9 = fonskrbord med rund skiva och tre ben
 De yttre benen var böjda inåt.

10 = soffa

11 = Bord jämför fyra ekstolar klädda av
 skinn från moors förska åkternskap.
 Det var en matrumsmöbel.

12 = Skor, högt klädskap

13 = Skap för porshin i köket sätts också
 i källaren där vi hade kryddlurkar o.s.
 Böle i Fiskare o Trägård fanns nästan inne
 i hägnheten nötm i brinsrummet i köket
 hade vi vasken, i köket i Trägårdan
 fanns gasspis och kakelugn i plågg
 rummen, En rummet i Fiskarlegatan
 saknade eldstad, medan det fanns kakel-
 ugn i vardagsrummet och färnspis utan
 kakugn eller vattenbehållare i köket, i Fiskar-

gatan elddade vi sommarkid i fotogenkök och ibland om vintern för att det skulle gi förtur, att haka upp näfjäding. I Tvär gatan bestod belysningen av Karlbylyktor och vid världskrigets slut sattes det in elektrisk belysning. I Fläckgatan användes fotogenlampor, både "Hielampor" samt en flänglampa, variera rummet. En "Hielampa" stod i köket och en i vardagsrummet. Det förekom aldrig regler för när det fick vara fänt. Man elddade med kol och ved. Matlagningen utfördes i köket. Mor hade arbete hela dagarna och vi broder fick ha arbete redan i skoldalen. Vår jag var där, högadde jag alla ut läsningar varje dag hela året. Mellan kl 6 och $\frac{1}{2}$ 8 var jag uppehålls Dagblad. Sedan var jag i skolan mellan 8 och $\frac{1}{2}$ 12 och arbetade i en bagarifirma mellan $\frac{1}{2}$ 1 och $\frac{1}{2}$ 3. Skolan pågick
x Min bror bor ut läsningar före mig. Jag överlög hans distriktsmedel, sedan han fick ett innat.

mellan p^o och y. Till $\frac{1}{2}$ 6 delade jag ut
Skånska Dagbladet. Därefter kunde jag gå
hem och läsa böcker. Barnen fick tillgång
av mor att vissa sällskap som möjligt i
sin rummet för att ~~som~~ mor skulle besökas
på besöksdag. Men när mor var borta, gick
barnen in där ända. När min syster Anna
var ospel, låg hon i sin rummet på mästerarna
i Fiskargatan. Mor och pojkarne låg i
vardagsrummet. Vi två bröder låg till sam-
mans i en frösöffa. Mor låg i "hamnukisäng"
dvs en utdragssäng. På Fiskargatan hyrde
vi ut sin rummet till en sida till arbetare
på verkstäder för att hjälpa upp ekonomin.
Hyresgästen pick, hälla sig ned mat själv
Jag vet inte vilken hyra, som sättales
I Fiskargatan var mor inte nöjd
medan reparationerna inte tillgodosägs.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Lägenheten var kall och dragnig. I Trägatan
var det inte inget missmöje. Möblerna var
hösta ~~så~~ samband med mors förra giftermål.
Möjligen hade de fått något lila från den först
mannens mor. På väggarna i förrummet hade
vi flera förförande foton av släkten med
fina ramar. Wagstaffs oljebräck förekom
i vardagsrummet men inte bokhyllor
nästan längs. Mor sydde nästan intill förrummet
eftersom hon lagade kläder. I förrummet hängde
en stor spegel med läder inunder eftersom
kammar i golvet var fur. Vi hade en
större mappa i förrummet och gångmattor
i vardagsrummet men inget i köket. Mat-
formen var köpta, by mor vände inle på
hollets, på gården sondade man ~~och~~ brågolvets
i samband med skurnings. Sådant före-
kom inte inomhus hos oss eller andra

I Fiskareåsen var möbleringen ena handa hos de olika familjerna men i Tvergatan hade värder Svedin bättre kvalité på sina möbler än hyresgästerna. De hade 3 rum och Kake Duf i ena rummet användes till skräddarverkstad. De hade både fler och finare möbler i massiv ek, bl.a. Matrumsmöblerna av ek fel märktes, ett det räddel god ekonomi; familjen Vi hade inga möbler som ansågs särskilt gängalmadiga men hela vår möblering var enkel, ofta nöte i vardagsrummet. I samma låg en fjäderdyna över hela sängen kudden var också stoppad med fjäder i en madrass finns i frössofan på Fiskargatan och pojkarne låg Bäde under- och överlakan förekom alltid. Over sig hade man både stäckor och sällor. Vår matrumsdagarna satt på frössofan, lade man magot på soffet för att sitter myntkall.

Mat, dryck, husgeråd och mälfidsseder.

På morgonen hade vi kaffe och smörgås.

Mor kom aldrig hem på hela dagar utan
satte fram smörgåsar till barnen, när de
kom på middagsrusten. När jag bevakade
i Fiskargatan sade jag varje dag till
"Arbetsspisen för gosse" i Tjärargatan.

Där fick ^{mina} maddags mat kl 12 och
kvällsmål vid 6-tiden med gröt och
smörgås. Det kostade 10 öre per dag.

Om kvällarna satt vi pojkar och
slöjdade på arbetsstugan. Denne motsve-
rade nu i den barnhem, där arbetande
mödrar kunde lämna in sina barn.

Mor fick mat på dillstallen, där hon
var och fräcklade o.ö. Under flera år
arbetade hon på parkförvaltningen. Men
förr arbetade hon varje dag. Hos konditor

Lunds café kvällsstaðade hon några kvällar
i veckan mellan kl 22 och 24. Vi hade fast
kvällsmål mellan $\frac{1}{2}$ 7 och 7. Många likt fisk
äts. Det var mest köttbullar, köttbullar
o.d. Mor lagade mål för tre dagar om
gängen då på kvällen. Vi hade inga mat-
rätter under vissa vecko-dagar, åtnat än att
vi i regel åt släk- eller oxmek på sön-
dagarna. Mjölk drack vi varje dag men
i liten omfattning. Mjölken köptes i mjölk-
affär, varvid vi fick spänne eller brödgarer
med oss. För att sei grädde låt vi mjölken
stå en tid och skummade sedan av grädden.
Kaffe drack vi mycket. Kaffan blod alltid
på spisen. Man körde kaffet fört på en kaff-
kittel och hällede över på en kanna som
kunde varmas upp när som helst. Ex här
barnen kom hem från skolan kl. 12. På kvällen

drack mor med hennes kaffe ensam. Tid anmälles
inte, by det lyckle väl inke om. Här kött är
i ena fallet en gång varannan vecka. In-
anträts mat brukades, emedan den var billig.
Mor var specialis allt köpa köttervaror,
emedan hon ställ i slakteri sju mycket. Hem-
ma fanns inga motorvagnar mot sju dagar mat till
lycka, som alltid avskydde hästkött var en
kvinna Anna, som uppfostrats hos nornor.
(Hon var född 1881 och dog 1966) Jag frågade om orsaken till
hennes motorvänja var, att hennes far dragglur
Vi åt sitt kött en gång i veckan. Det var
kött och rökt löpte och späda samt
steikt sill som ofta var middagsmat (det
var kvällsmålet), kryddigill och "speke" sill
Köpt sill als vid kvallsnallen på snare
lid samt vanligen på söndag kväll i lädi-
gare år. Söndag hade vi också i middags-

Mölet vid 12-liden, byda var mor hemma och Arbetsskolan var slänt. Kokt ål användes ibland men alltid smakrill. Det var inget fisksort som antogs molljulande. Fisket i Koples på Mästens forset. Grönsoker förekom mycket lite. Det var i kålsoppor och färsk soppa. Morofflerna dominerade. Grönsokerna köptes anfingen i grönsocksaffärer på forset. Fruktar förekomm inte. De började komma i bruk omkr 1920 men vi köpte dem sparsamt i början. Jag tyckte inte om domäkes dessutom var de dyra. Godfrukter förekom bara vid jul, nämligen broder, vindruvor och apelsiner. Äpplen köpte vi om kostarna på forset. Vi handlade inte i affär utan i hökri. Köpte vi alla speciiveror. I 2. Invägatan fanns tre hökrier, men vi handlade

M. 16589:18.
ACC. N.R.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

blok, i ett av dem. Köttvarorna köptes i
Saluhallen. Mor köpte mest av slaktare
Nils Nilsson och Helmgren i Saluhallen.
Mor var bekant med dessa slaktare i stan.
Fisk och grönsaker köptes på lördag på tor-
get och godtades för de förske dagarna i veckan.
Torgdagar var onsdag och lördag. På
Clemensborgs varld marknade en
onsdag i månaden. Då såldes levande djur
men inga matvaror. Dessutom såldes hemslöjor.
Vi körde köpt blöff Kurameller. Mor var
aldrig där sy hon arbetade. Jag har aldrig
varit med och något marknad på Märkens-
borgs. Gårda och hundar var mest
i udar som sälde köttvaror såsom under-
klader, brympetband o.d. De besökte var
sina kvarter. Det varpen och samma öde,
som besökte oss regelbundet. Vi köpte

mycket av honom, emedan han var billig
gåte av affärerna samt hade ett vissf
avleefalmivitssystem. Hos hörkaren handlade
vi på bok och bekladde en gång i måna-
den. Det var mycket svårt bland den
fattiga befolkningen. Köparen förlorade
nog på det, li hörkaren sätte väldigt upp
mer varor i boken än var verkligen köpt.
Vi fönde dock aldrig någon egen konfrell-
kalsabok. Kläderna kloppes i herrekipe-
ringssäffar och i barnkipering upp till
10-årsaldern låt man sy bejrhens klä-
der hos specialsöjmärskor för barnkläder.
Sina egna klänningar låt man sy hos andra
söjmärskor. Vi odlade aldrig någon
skräddare, vi köpte aldrig fördraglagad
mat, li det skulle bli för dyrt. Det fanns
annars hemcharkuferier! Koffbullar behöv-

M. 16589:20.
ACC. N.R.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jolmar Silverkade alltid mor själv. Mor
bakte vektbrotter men inte varje vecka
Maffbrotter köptes i hörnet. Vid jul baktades
mor klenetter och pepparkakor. I Fiskar-
gatan panns inte bakugn, men i Tveågatan
användes gasugnen. Vektbrotter och peppar-
kakorna baktades mor borta, ^x dock ^{bakde} i Fiskargatan
hos den ovana nämnda Amanda Persson.
Dagen före dess också borta. Vi köpte mag-
dicka som användes varje dag vid lunch-
målet. Det förekom aldrig. Vi matade infé
hemma och föddes aldrig upp höns och
kaniner. Vi hade inte blodgård eller
koloni. Tidning och kokböcker uppmärksammades
förekom lika nästan som bokhallens red-
skap användes vitvar, bräslavar, järngrytor
och emalierade pannor. Vi förvarade köks-
redskapen under vasken. Porshinet stod

i eft skåp i köket. Knivar och gafflar för daglig bruk förvarades i en låda i köket. Finske knivar och gafflar o finare porshin läddes i färor, som fanns i nedre delen av klädskåpet i vändlyssrummet. Detta föremål användes dock, när vi hade främmande. I vardagslag läddes maten på kartaffer, flata färisk o d samt djupa för soppar. Beskicket, som användes i varlagslag hade brötkuff och roskall. Det var anträckat medall i det finare beskicket men inte silver. Växel o det finare porshinet förvarades i chifferjén. Det mestka av det finare porshinet hade anskaffats i mors förska giftermål. Brudringar med mat förekom, när man fyllde års och vid högtidet, mesf jul. Da bjöd man alltid på skep, vid jultid sattes vi fram till "gofte" bord. Efter maten serverades

Kaffe och Kakor. Kaffebrydningsen ägde
sällan rum, t.ex födelsedagar. Därmed hände vi
sällan brydningsar på söndagar. Vi bjöd
på kaffe och kakor som köpts i brödaffärer
samt hembrukat vetebröd, Tårta, Färgkaka
mfl. alltid. Vin användes inte bland ar-
betarklassen. Pris använde vi mik i var-
dagstid utan vid jul och midsommar
dagar såsom 50 kr. Jag tänker på min sys-
ters och mors jämna födelsedagar. Såns jag minns
Det var branthvin och konjak som kom till
användning. Kaffebonor och Krudtös Kross-
sade vi inte hörma. Mor lade in krydd
sill avsedd för vintern. Det var ek kruks
om gänga. Turkor köpte mor på färgel
i ölli och lade in som affikyrka, ek
lärkoms om året. Mor konserverade
och ca 15 linjen om året. Egg lades

ra i vattenglas, offa skedde sedan konservering, ungefär till sjuv om gain gln. Ageln använt, dess till matlagning och såle utökades till att direkt kött konserverades inte, konserverna förvarades i köket på golvet under vassklin, by där var kallat genom att vallref i rörde kylle. På vintern haade vi dock ställa upp konserverna på vinden, ty du var där kallt, men om sommaren var där för varmt. Röstrukken köptes inte för vintern. Patafjärs köpte vi i mkt stora mängd tills du vi inte hade plats. Det var sådant bestyr, om vi skulle haft patafjären på vinden. Jag har aldrig varit med om att välja i normala färder. Under krigsåren var sill och röstrukker den vanliga födan. Man saade, att man hade den efter dagens "rabbor och sill" och nästa dag "sill och räfflor."

I skolåldern sprang vi skolbarn på rosorna
fran Råby-skolan upp till Märket. Sorgel och
kunde ej en sätta hova av sika kungern
med. Under krigets tider är haende jag och
min bror plats hos en bagare och haende
där möjlighet att få lite bröd med oss hem.
Vi lyckades var hemskt, att bagaren
fodrade hästarne med bröd, då männen
na i staden höll på att svälta, men orsaken
till denna infodring var, att bagaren inte
kunde knappa spannmål till hästarna. Mar
kand, sei klise mat med sig hem från den
konditor, som hon kvalls föddade hos. Törnings
hede vi mycket. Var med magen. Kypang
erna räckte inte till posahs nödhet
på Saluhallen, men de hölls i så felig lager-
förvaring att de var sura, när de ut-
delades. Det är inte all undra på all svenska

folket höll på att svätta, när de svenska båt-
medlen utskickades till Tyskland. Jag gick
på borgarden och plockade kol i en sock
som jag hade med mig. Jag plockade upp
de kol som fanns på marken, när man last-
ade kol från järnvägsvagnen över i åker-
vagnen. Det var många som gick och
plockade sidan om kol, trots att det var för-
biudet. Bransle kupangerne var ofta
räckliga. Jag minns, att vi köpte i ved-
bröd i laget. Vi hade inga munnar på
mattiderna. Vi sopte f. ex. aldrig frukost.
Alla, att på lu gung, om det var möjligt, men
vanligens var ju mor barba held dagen
från lit till kvällen. Min syster var hem-
brände hos en som hade matservering.
Hon erhöll mat på arbetsplatsen, vilket
mor och så gjorde. Vi hade aldrig mat-

säck ned oef till Skolan, jag vet inte vad
för slags mat man och min syster erhöll
på arbetsplatsen. Vi gif officiell i vardags
rummet. Matlisen flyttades in i för
matliden. Vi sattes ihop i någon särskild
ordning vid bordet. Alla satt och åt. Bar-
nen fick lura att prata och hindras under
matliden. För det mestade hade vi vaxduk
på bordet. Eftersom använde vi högning-
papper på bordet. I min barnlida ~~på~~ ^{nummer} nu
kunde vi ~~medbräcke~~ ^{medbräcke} vi ~~och~~ ^{och} Skänska Dagbladet men
senare ~~och~~ ^{eftersom} ty vi heller medvetna
om att det var denna tidning som fanns
färskad högre, lämplig och sociala förhåll-
ningar. Och färskad arbetsprörelse. Vaxduk har förekommit på längd jag minns.

Skolsällar och Samhällsgrupper,

I västra Lund fanns några kvarter som kallas Zulahusen. Vidare fanns "Nya stan" öns Nöden. Nöden hette de före detta de grupper som bodde där hade tillika men bra låga bostäder. "Nya stan" ingick i området från Esplanaden upp till Tvärgatan. Nöden låg intill Grönmalmsgatans slut. Vi tittar hörde inte Nöden, när vi beordlade i Tvärgatan. Bebyggelsen i Zulahusen bestod av ett flervåningshus med ca 4 familjer, ett flerkal flervåningshus med upp till 6-7 familjer. Egent nogot hus med tre våningar. Det var både enfamilj- och hyreshus. Nöden utgjordes nästan hundratal envåningshus med kupor i andree sättning med snedväggar i rummen. Det kunde vara 3-4 lägenheter där ovanpå, ty husen var

offa ganska långa. Det bodde en mängd
jödor i Nöden och var överigt nästan enda
kroppslarbetare. Jag hörde talas om att
man var oftast berusade tågvärmere och att
det förekom flaggmål mellan grannarna.
I vän barnland till förflyttning
och blanda oss med sitt folket i Nöden. Man
hördes ju talas om flaggmälen därnere. Folket
därnere var inte mindre klädda än andra
arbetare. Vägra hade flyttat in från lands-
bygden. En del var bygdgradsarbetare och
andra arbetade på Bondgarnsfabriken,
som färg därnere. De flesta var befolkning
, som hänt verksamhet på Carl Helmbergs
ärkefursfabrik. Man uppfattade det här allt
folket i Nöden ha ett bättre ekonomi
än i Nöden, liksom ha de hädare sysselsättning
och runt om var inte lika fattiga arbetare

Nom många av invånarna i Malmö. Allt
byggnadsarbete fäg nämligen mre under vintern.
Blund de äldre fanns inga spänningar
mellan de olika stadsdelarne. Jag hörde
talas om skärmyttingar mellan ungdamar,
"pågaslagsmål". I viss man förekom också
slagsmål mellan judar och svensk ungdom.
Dessa "pågaslagsmål" utkämpades mellan unga
dom från olika stadsdelar. Pojkarna i
L. och S. Finsborgskon hade oft gäng. Jag
var 8år och var yngst. De övriga pojkarne
var upp till hov dr. Dessa gäng kallade i
oft par års tid mot barn i Svarteborg
och Slövbocksgalan. Där bodde blott
barn till räfsljusrade familjer. Vi ut-
kämpade härla krig mot varandra. Vi
gjorde upp i förväg, var vi skulle träffas,
t. ex i Stads parken och Gyllenkroks allé.

V. hade spioner ut och spejade på varandra.
En gang var det en som slogs till fängel
och hand med tagghäst, men han förlor-
gavs rätt man. Van Nedare hade ett kvast-
skult som var blu. När han drog omkring sig
var det nighn, som vägrade komma i närheten.
V. andra slogs med Klyvnevarna. En kaplans-
pox från det andra gataget hade en gang
fatt lek i sin fars kappel, men han åtvände
det inle. Det hänt för undan av sam-
hörighet man var grannkrets. Man träffades
därför och utbytte tankar. Man sambandade
sig i frapparona utan att komma in.
Åtta dörför varje kväll. När man gick in
iif varandra pläglades om kvällerna,
höjds det salan på något, ty det var det
inte red till. Grannen gick ofta och

läpade, kryddar o.d. Att man saknade men sedan kom och behövde igen. Hos familjen Lofquist i S. Fjärkorgatan var det varje jul dans i lägenheten för husets folk. När jag var ensam om kvällarna, då mor var på kvällsstudering och min bros var springpajke, fick jag alltid vara hos familjen Lofquist. Jag, lekte med deras son Frun sydde handskar, medan mannen läste Allers familjejournal eller någon bok högt för henne. Kroppssärbehandling hade Känska av min värde och seigr med pris respekt upp till dem som hade det bättre ekonomiskt. Man bockade extra djupt för dem som hade bättre ekonomisk tillbringning och även ^{på} dem som inte lekfullt sätta högre sociala upp. Studenterna var en isolerad grupp. De

höll sig på Akademiska föreningar. Man såg
inte mycket till dem men hade rörelse
av studentkämpen. Handverkarna ansågs
vara ett respektabelt folk. Arbetarna upp-
skattade dem mycket. Om sommaren
kräckarna (frilagd hvar gånger i veckan) höll
regementsmusik konserter vid Grand hotellets
trappa. Det var alltid där och hörde
på. Det var ett folkmöte, som var upp-
skattat i hela staden. Folk stod och hörde
på musiken. På Grand's verända sal
försåg borgare och akademiker och åf och
drack. Man ansåg att dem som kunde ha
det så bra. Det fanns också inomhus
konserter av manskörer, men jag var
aldrig där. Där emot hördes jag student-
serelhader. Det var en kvällstid, sena stod
man för färtret och med sin uppvakrade

Mägan som fyllde är, eller nägan, flicka,
Kontorsfolket hade vi möten funke på.
Bönderna sego man blott vid världagor
och marknader. Jag vef nöje att arbetarna
hade nägan särskild affiljyd mot dem.
Böndernas drängar och matarna kunde man
känna igen på deras hällning. Kläder och
dialekt. I Lund såg man folket mere värdat
och inte se dialektsalt som böneldrängarna.
I Folkef park förekom ofta platsmål
mellan bantdrängar och Gladstor vid
danser. Sådana glässmål hörde jag också
falla om, när stadsringdomen besökte
dans plåser ut på landsbygden. Prästerne
sego jag upp till jag hade stor respekt
för Kristendoms undervisning. Man fick
ju lära sig Luther sitt katekes utan till
i skolan. Bland arbetarna bördjede

efter sekelskifvet förmåningom väta fram
motvila mot prästerna. De ansågs inte ha
nästan uppgift att fylla. Lärarna fick
örhållan de barnet men jag kände inte
de äldre ha de nästan speciell attityd mot
lärarna. ~~Men~~ Prästarna sätta sig med viss
avansamt på de rika. Men viss, att
de fick sin goda ekonomi genom arv.
Till de rika reknales alla man till
akademiske kressarna samt de rika
borgarna. Hov parker märks främst Sladsparken,
Men märks inte, att det fanns någon social
skilnad bland folket, som fick till vid olika
tider. Folkets park användes inte som park
by det varit inrädd där. Jag har hört säges
om att före sitt lid gick folk mycket
till platsen fram universitets biblioteket
och hade matningar med mig och åke Mridho,

Vi gick inte hela familjen till Stadsparken nogon gång, ty om sondagarna behövde mor arbeta i hemmet, emedan hon var förgåta under veckans övriga dagar. Spelstenshakelet "Bullis" försökte vid Bankgatan och gick längs Klostergatan till biografen Avenyn. Man gick där först till om onsdag kvällen och söndagskvällar. Här flags undanom gick "Bullis", t ex de som studerade på Katedralskolan och "Spökeln." Vi gick 2-3 pojkar till sommans, medan flickorna gick för sig. Ingdomen samlades sedan till pådala för kvällarna i de kvarter man bodde vid 6-hörn och skännde ut till det skyndle och gatlyktorna fanns. Man lekte då på gatorna. När jag bodde i 2. Tvergatan fanns dock vi 6-7 släcken ungdjur, mest pojkar. Man varit kväll på Bankgatan innan på en

ACC. N.R

M. 16589:36.

Kolffzmas gård, där vi pratade och skräjade.
Jag känner inga förfallna oknunn. Grynh-
uslagergatan kallas. Benbrygagatan. Där
hade Höstarnas brottsverk. I mitten gäng-
banan gick i mitten.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Socialvard

Man kunde få föflor på fälliighuset,
om man vägrade upp en lapp, som man
kunde skaffa hos en medv. sown utseks
till embetsmannen i varje distrikts. Själen var
nämligg in delad i distrikts med ek
ombud i var och ena distrikts. De som
fick tilldelning av bränsle, fick bränslet
kört hem till sig. Det syntes på föflorna,
om de var komna från fälliighuset. Det syntes
på rörmarna med föflor har varit liksom
andra föflor. De som ville ha hjälp gick
till embetsmannen och begärde. Da kom denne
till hemmet och inspekterade. Man fick ingen
hjälp om man hade uppställd i lägenhet.
En dag kom hem till oss för att inspektera
men da han såg att vi hade ställd i lägen-
heten, sae han: "Här behövs väl inget hjälp."

En privat stiftelse "Julhemfarna" klädde upp
en del färliga barn vid jul. Kläderna delades
ut vid ett bankkväm på Grand hotell. På Själ-
vedgatan fanns ett privat arbetshem för den
unydlam som ejest magistrats hand att ha
välgen. Avgiften var däss 10 öre, liksom
arbetslänga för gossar. Man fick mat och
fåra sig handarbeten o.d. Även pojkarne kunde
handarbeta. De var där under eftermiddagar
och kvällar. Arbetslängan för gosser var också
privat men fick kanske man en hjälps från
staden, t.ex. till lön av minn armo och hand-
arbetslärarynnorna. Färlighusel på Själved-
gatan existerade före myn tid. Även
Mårfläsklund kallades alltid "färlighusel".
Där kom personer som inte kunde
klara sig i olika åldrar, t. ex. sinnesslöa.
Försunliga familjeförörjare fick arbeta

på fällihuset som ersättning för den hjälpe
läpp. De som var intagna på fällihuset
fick den mat de behövde men fick
inte mycket. De drog kalk hämtat och
bar hem vatten och manglade för de bar-
gare och akademiker, och fick prästal på
fällihuset. I man barnen sätta sig på
spolanskolan, matte de alltid förses ut
till "fällihuset" och båda, på Möllerungs-
hemske intog minnesslor vidare fanns
barnhemmet i Birkopsgatan för föräldralösa
barn. Jag vet att ett moelrött barn kom
då i en sykanskara om 4-5 åren. Manglades
härmed på fällihuset till ejterkost-
pris. De som var mycket färliga,
kunde få maten gratis utan jag känner
i detta fall inte till kontrollmeddelna.
Hjälpen från fällihuset var inte regel-

bunghop utan gavs vid behov, f. ex vid ar-
betslöshet. Genom denna hjälp kunde den
alla varsta nöden hållas från hemmet.
Det fanns privata siffler som hade
utdelning till fattiga jul (f. ex. "jultompani")
De som ville ha sådana gavar fick anmälta
sig i förväg. Men den mest hjälpen som gavs,
var den "lysta, hjälpen." Koldrarna fylde
nog inte mycket dum dessa oljeklä hjälps-
former, ty de menade ju att fackföre-
ningens rörelsen skulle göra slut på hela
mötet. Mödrerna var dock sunna för
hjälpen, f. ex. mor. De gamla som hade
behov, kunde få bränsle och en viss kon-
fektsumma per månad från fattigvarden.
Vi skulle absolut inte aff mor skulle komma
till fattighuset eftersom av nötskäl f. ex vid
svår sjukdom. Så där var missfallning.

bland hela arbefärrörelsen. Så långt de kunde, arbejde de gamla. Kvinnorna arbejdede i hemmen med svårt och skickning. Männens arbejde fölls de inte orka sig längre, f. ex. i fabrikerna. Jag var riktigt sur, törnande det var men alltsägeln min skades toner när arbetsinsatserna skulle minskas genom akademens skyplighet. För det fanns möjlighet, fogs de arbetsfärmeogra om hand hoppa. Vanligen bördede de så långt som möjligt i sin bostad. Barnen kunde gärna ligga nere i sängen av trångboddheten. Vid långvarig sjukdom fick man fångas hjälp av arbetsgivaren. Fattigvarden kunde ge den vanlige hjälpen. I Fiskargatan lättaide grannarna in om någon var sjuk. De kunde gå årlindes, k. ex köpa mat och även laga mat.

Politik

Innan jag och min bror började vara
ut till någor kopplar vi lösnummern av
Skånska Dagbladet minne varje dag. Vi
kopplade den till stor del från att ha den på beredel-
het den var lämplig till genom sitt sprag-
format. När jag blev högningssörare, fick
jag grafistidningar. Sedan 20-års åldern har jag
prövat mig i arbetet. När jag var barn,
tänkte jag inte på politik i huvudet. Men
blev intresserad snart och gick in i
hembyrådssällskaps förening. När jag var
20-års åldern blev jag intresserad av poli-
tik och deltag till sammans med min
bror minne varje mor i första maj-demonstra-
tionerna. Man samlades på Malmöstorget
och gick till Folkets park. Mitt motiv för
att delta var att förbättra arbetsarnas

Häfällning. Det var positiv inställning mot demokratiseringen bland de flesta arbetare, men alla deltag i taget utan var åska-
dare. En liten grupp av de äldsta ar-
betarna tyckte det var meningslöst
att demonstrera, ty det blir inga ändringar
och så. De var inte emot förbättringar
men hade resignrat. De sag upp till sina
arbetsgivare som till sin gud. En del arbe-
tarl menade, att man inte skulle ha felig utan
samlas på en plats och hålla tal, föraps
inte borgarna skulle ha och hänk åt taget.
Tore vidin sic var det sora polisuppleid
vid första majdemonstrationsen för att
hindra Kravaller. Man arbetarrörelsen
var väl nign, som tyckte om demonstra-
tionen, men det förekom aldrig något
sabotage mot taget. Man tankte mest på

Högerparties spon motståndare. Man var
arg över att högern inte ville hjälpa till
i samhället utan holl fast vid det gamla
systemet, Det var ingen större motsättning
i grannskapet mellan dem som förlade på olika
partier. Byggmästare Mansson bedde mig
emot oss på S. Fiskarbron. Han var mycket
engagerad i politiken och var stor mot-
ståndare till arbefarrörelsen. Vi såg med
avund på att kusten skulle ha i givakt när
Mansson sleg upp i vagnen. Det kunde inte
vara rått. Om något arbete var
aktiv i arbefarrörelsen blev han "var-
håd" av arbetsgivaren. Arbefaren kunde
frakasseras så att han höftnade på arbete
och matte ge sig iväg eller avskedas.